O církvi

Původ materiálu
Michael Erdinger
Pořadí v lekci
51

Téma

Církev je různorodé společenství jednotlivých lidí, věřících ve vzkříšeného Krista, které spojuje Duch svatý.

Cíle

- Ukázat, že církev je společenství lidí, které vede Bůh, skrze Ducha svatého.
- Uvědomit si, že církev je rozmanité společenství, ve kterém je každý jinak obdarován, ale každý má stejnou hodnotu.
- Přemýšlet nad svým vlastním sborem, jeho lidmi, jeho aktivitami a svým místem ve sboru.

Pro učitele

Poznámky k vyprávění

- *Duch svatý* — je Boží přítomnost. Síla, která není vidět, ale projevuje se v nás a skrze nás. Řecké slovo „pneuma“ (Duch) je totožné pro slova „dech“ a „vítr“. Tyto dvě věci si děti lépe představí. Něco, co působí, ale není vidět (také například magnetická energie). Jsou vidět jen důsledky existence. Skrze Ducha svatého je s námi Ježíš Kristus. Deset dní po jeho nanebevzetí se učedníci (a my všichni) dočkali tohoto daru. Skrze Ducha v nás působí Bůh/Kristus sám. Je to síla, která nás vede k rozumění biblické zvěsti, k rozumění evangelia, ke skutkům, které odpovídají Kristovu učení, k ovoci Ducha (viz níže). Ducha svatého nemůžeme uchopit, zmocnit se jej nebo jím manipulovat. Je projevem Boží svrchovanosti. Vane, jak on sám chce (J 3,8). Jeho působení je jakýmsi nenárokovatelným darem. Duch svatý je Duchem Božím, který byl u všech zásadních biblických událostí (Gn 1,2; Mk 1,9–11; L 3,21–22; Sk 2,1–11). Jako určitý produkt působené Ducha svatého je „ovoce Ducha“ (Gal. 5, 22–23)
- *Dar Ducha svatého* je darem každému člověku. *Jde o osobní dar jednotlivci, který ale spojuje v lidi v celek.* Učedníci a ti, kteří byli s nimi, jej dostali jako první. A v jeho moci

mohli činit vše, co jim Kristus přikázal. My si dnes uvědomujeme přijetí Ducha svatého při křtu. Člověk je křtěn ve jménu Otce i Syna i Ducha, a tím přijímá tento dar a bere na sebe závazek (nebo v zastoupení rodiče dítěte) jít jako Kristův učedník a být členem církve a nést ovoce Ducha.

- *Prosba o dar Ducha* — je nedílnou součástí života církve. Prosíme tím o Boží aktivitu v našich životech. O sílu, která nám otevírá oči, uši, srdce a mysl. Prosíme o Boží směřování našich kroků, myšlenek a rozhodování.
- *Církev* — řecky Ekklésia (původně označovalo obecné shromáždění lidí za nějakým účelem). Z textu hezky vyplývá, co dělalo církev církví — přijali, poslouchali, byli spolu, lámali, prodávali a rozdělovali — to dělá církev církví — zvěst evangelia, společenství lidí, služba potřebným (Diakonie), liturgie (bohoslužba — modlitby, zpěvy, četba Písma). Církev je tam, kde lidé žijí ve společenství křesťanů, kde se vysluhují svátosti, kde je myšleno na druhé. Vznik církve je směřován k Letnicím — seslání Ducha svatého, 50 dní po Velikonocích, 10 dní po Kristově nanebevzetí. (Původně židovský svátek díkčinění za první sklizeň a utvrzení o stálé Boží blízkosti s lidem izraelským). Církev ale není statická. Církev je proces, který jde neustále dopředu. Církev se děje z moci Ducha svatého, za aktivní účasti člověka. *Byli všemu lidu milí* — skrze křesťany, kteří konají Boží/Kristovu vůli vstupuje do světa Boží království. To je otevřeno všem, ne jen uzavřené skupině lidí. Církev pomáhá růst ve víře těm, kteří uvěří v Krista.

Církev je dle novozákonního pojetí také společenství údů těla Kristova, jehož on je hlavou (Ko 1,18 a 1 K 12,12nn). Každý Kristův následovník má svou roli, své místo ve společenství a tato rozmanitost přináší krásu (ale i neshody) společenství církve.

Církve podle zvěsti knihy Skutků je společenstvím svědků Kristova působení a jeho triumfu. „Budete mi svědky… až na sám konec země“.

Církev lze také charakterizovat jako „jednotou v rozmanitosti“. Různě obdarovaní lidé, lidé různě smýšlející, s různými životními zkušenostmi se spojují skrze Ducha svatého ve víře a v církvi, která překonává i lidské odlišnosti.

- *Dary Ducha* — každý z nás má rozličná obdarování nejen pro život, ale i pro život v církvi. Bůh dává tyto dary, aby církev mohla naplňovat svou roli a své poslání (1 K 12,4–11 a 1 K 12,28–30). V každém z nás působí stejný Duch rozdílně. Bůh nás nestvořil a neobdaroval podle jedné šablony, ale v různosti (srov. Ř 12,6–8). Objevení svého obdarování a jeho rozvíjení (srov. podobenství O hřivnách, řecky O talentech — Mt 25,14–30) a přijetí odlišností u druhých lidí je jedním ze základů společného života v církvi. Boží Duch způsobuje rozmanitost, stejně jako Bůh stvořil rozmanitý svět.

Textový přesah

Oddíly, které následují po 1. Kor 12 a Ř 12,6–8 ukazují, co je nejen „produktem“ působení Ducha svatého, ale co také drží církev jako celek pohromadě. Jak hymnus lásky v Korintským, tak i výzva „ať je láska bez přetvářky“ ukazují, jakou roli hraje v církvi láska k Bohu, ke Kristu, ale i láska k lidem v církvi i mimo ni. Kde je lidmi přijímán Duch, tam má své místo i láska. Láska, která vše spojuje, která otevírá cestu k bohu i k lidem.

Úskalí

Nelze si dělat iluzi, že církev je nějaké ideální společenství. Od dob Apoštola Pavla až po dnešek víme, že každé společenství lidí přináší neshody, ale pokud je kladen důraz na Boží vedení církve, je to cesta, jak tyto neshody překonávat. Prosba o Ducha k vedení církve je častým motivem modliteb.

Jednota církve — děti nemusí chápat, proč mluvíme o jedné církvi Kristově, když jsme rozděleni na mnoho různých církví. Je dobré klást důraz na to, že i přes odlišnosti, které mezi sebou máme, nás především spojuje víra v trojjediného Boha, která je společná všem křesťanům.

Otázka církve v dějinách — byť je církev vedena Duchem svatým, lidé se vždy snažili si ji upravovat k obrazu svému. Ale žádný pokus mít církev jako mocenský nástroj nepřežil. Církev je vedena Duchem ve své ryzosti, která přetrvává. Ať byla církve jakkoliv „zohýbána“ lidmi k obrazu jejich, vždy bylo třeba se vrátit a jít cestou biblickou.

Starší děti mohou přijít s námitkou, že církev není k víře třeba. Církev je třeba vnímat primárně jako společenství a ne jako instituci. Tedy tuto tezi nemůžeme šmahem shodit ze stolu, ale je dobré dát důraz právě na společenství a na aspekty, které toto společenství věřících přináší (viz výše).

Doporučuji také, zejména u starších dětí, vyhýbat se slovu „úd“…

Odkazy

Balcar, David — Gallus, Petr — Šorm, Zdeněk — Férová, Lydie: *Dvakrát měř, jednou věř. Průvodce světem víry pro náctileté. Pracovní listy ke katechezi.* Praha: ČCE, 2012; oddíl 7 a 8 (zelené listy).

Bureš, Jiří: *Podobenství o těle a údech.* Dostupné z http://goo.gl/xBHd6M.

Matějka, Daniel: *Byli spolu, žili spolu.* http://goo.gl/kViLNa.

Havlíčková Dušková, Drahomíra: *Věřím v Ducha svatého.* http://goo.gl/iPS1ZI.

Havlíčková Dušková, Drahomíra: *Svatou církev obecnou.* http://goo.gl/1kliXZ.

Nečil, David: *Ve všem společně.* http://goo.gl/w22VwY.

Šorm, Zdeněk: *Podobenství o těle a údech.* http://goo.gl/Rh5NQX. *(pracovní list)*

Šorm, Zdeněk: *Život první církve.* http:/goo.gl/SvC4kL. *(pracovní list)*

Pro děti

Pro předškolní děti

Církev jako rodina

Když se řekne rodina, koho si pod tím představíte? Kdo všechno do rodiny patří? A umí všichni stejné věci? Co dělá třeba maminka, co dělá tatínek, co děláte vy? (Pozor na děti z neúplných rodin.) Každý má doma nějakou věc, kterou dělá sám, a zase něco děláte společně. Co děláte společně? *(Jíme, vstáváme, chodíme na výlet, slavíme Vánoce, jdeme do kostela…)* Zkuste mi teď nakreslit, jak to vypadá u vás doma, když jste všichni doma. Kdo co dělá. *(Rozdat papíry a pastelky — děti by měly nakreslit sami sebe, rodiče nebo i prarodiče při různých činnostech. Obrázky si pak společně prohlédněte a na jejich základě zpracujte následující ztvárnění: Na velkém papíře mějte nakreslenou siluetu domu. A pomocí nachystaných postaviček — stačí jednoduché z papíru, nebo můžete postavičky přímo kreslit, rozestavte jednotlivé členy rodiny v domě tak, jak to vyplývá z obrázků dětí. Např. maminka vaří, tatínek pracuje na zahradě, děti si hrají, nebo píšou úkoly, babička si čte…)* Tady vidíte děti, že každý z členů rodiny dělá něco jiného, protože něco jiného umí, nebo ho něco jiného baví. A přitom všichni tvoří jednu rodinu. Všichni jdou, jak jste říkali, někdy společně ven, nebo společně jedí, nebo dělají jiné věci. A Pán Bůh je ochraňuje, protože je rád, že jsou takto spolu.

Kromě toho, že máme tuto vlastní rodinu, žijeme ještě v jedné rodině. Ta je mnohem větší a je v ní spousta lidí. Tou rodinou je náš kostel. To jsou lidi, kteří taky věří v Pána Ježíše jako my a chodí společně do kostela. *(Nyní dejte na stranu obraz domu s rodinou a na stůl nebo na zem dejte nový papír, kde bude velká silueta/průřez kostela. Ptejte se dětí, kdo všechno do kostela chodí a co lidi v kostele nebo na faře dělají — někdo káže, někdo učí nedělku, někdo drží košík se sbírkou, někdo natírá fasádu, někdo hraje na varhany, atd. Postavy buď kreslete, nebo připravené pokládejte/lepte do nebo kolem kostela. Cílem je uvědomit si, co všechno různého ti lidi dělají.)* Tady děti vidíte, jak různí lidé, různého stáří nebo mládí chodí do kostela a jsou tam spolu. Co je spojuje? Proč tam chodí? *(Protože věří v Boha.)* Každý z nich je důležitý. Každý umí něco jiného — někdo hraje, někdo káže, někdo učí — co kdyby třeba kázal varhaník? Anebo byste museli hrát na varhany? *(Můžete s dětmi vymyslet x veselých absurdních situací,*

ale pozor, ať se závěr nerozplizne.) Tady vidíte, že každý něco umí a někdo zase něco neumí. Jeden druhého potřebujeme. Můžeme si pomáhat. Všichni dohromady pak tvoříme církev, kde může být každý. Nikoho nevyšoupneme, protože Pán Bůh má rád všechny lidi a je rád, když jsme takto spolu a jsme na sebe hodní a máme se rádi. To se mu líbí, a tak nás to učí a pomáhá nám v tom.

Pomůcky: pastelky, papíry, větší papír se siluetou domu, větší papír se siluetou kostela, případně papírové postavičky

Pro mladší děti

Jak poznáte, že venku fouká vítr? Nebo jak poznáte dech? Co mají společného? (nejsou vidět). Vítr a dech, anebo taky magnet, poznáte jen podle toho, že se něco děje. Nevidíme tu „věc“, ale vidíme, co způsobuje. *(Můžete přinést do nedělky magnet a kancelářský stolní větrák, použít svůj dech a můžete s dětmi zkoušet, co to všechno dělá. Jakou mají jednotlivé věci sílu něco odfouknout.)* A tak jako vítr nebo dech způsobují, že se něco děje, tak podobně působí i Pán Bůh mezi námi. Ne že by nás vodil za ruku, nebo nám jenom nechával vzkazy v Bibli, ale vane mezi námi Duchem svatým. To je taky taková neviditelná síla, díky které se ale ve světě děje mnoho dobrého, co je vidět.

Pán Bůh nás svým Duchem směřuje, posílá, tak trochu pofukuje směrem, který je dobrý. A chce, abychom byli spolu. A tak nás, co tady jsme, a všechny lidi, co jsou dnes v kostele, přivedl — vlastně tak trochu nafoukal — na jedno místo, kterému říkáme církev. Věříme v Pána Ježíše a chceme být spolu, abychom si o tom mohli povídat, abychom měli spolu hezké chvíle, jako my třeba tady teď.

Kdo všechno je u nás ve sboru — v kostele? *(Děti mohou vyjmenovávat jak jména, tak funkce.)* Vidíte, jak jsme různí? Malé děti, rodiče i staří lidé. Ti, co umí něco opravit, ti, co umí na něco hrát, nebo pan farář, který nám povídá o Pánu Bohu a o Ježíši. Ti všichni sem patří. Ti všichni se nechali zavanout Duchem svatým mezi nás. *(Můžete stejně jako u předškolních dětí nakreslit kostel a do něj mohou děti vkreslit — je dobré, aby to dělali společně na jeden papír — jednotlivé osoby a postavy, které v kostele jsou a co tam dělají.)*

Pro druhou fázi mějte nachystané obálky v přibližném počtu jako počet dětí — můžete ale vytvářet dvojice dětí. V každé obálce mějte nastříhané „údy těla“. V jedné samé oči, ve druhé samé nohy, ve třetí samé hlavy, atd. (Na každý z údů můžete napsat buď dary podle Řím 12, nebo i jednotlivé funkce ve sboru) Počet údů by měl přibližně odpovídat počtu dětí, tedy počtu obálek.(Máme deset dětí, tedy bude deset obálek a v každé bude deset stejných údů). Obálky rozdejte dětem, ať složí ze své obálky člověka. Brzy proběhne „Aha efekt“ kdy děti zjistí, že to nejde. Povídejte si s dětmi, proč to nejde, proč nemůže být celé tělo jen z nohou, případně

zkuste vytvořit postavu jen z jedněch údů.

Tady vidíte, že každý člověk potřebuje jak nohy, tak ruce i oči a hlavu a mnohé další části, aby mohl fungovat. Nemůžeme říct — oko je důležitější, a tak to ostatní nepotřebujeme. Proto si nyní mezi sebou vyměňte ty jednotlivé části, ať každý můžete složit celého člověka. *(Každé dítě nebo dvojice by mělo před sebou mít na stole poskládanou postavu člověka.)* A v církvi je to jako v tom těle. Nemůžeme říct, že potřebujeme jenom faráře, nebo jenom varhaníky, nebo jenom ty, kteří natřou kostel. Každý je potřeba, protože každý umí něco jiného a dohromady je to takové hezké celé tělo.

Proto nemůžeme z kostela někoho vyhánět nebo si říkat, že někdo tam není potřeba. I tady v nedělce každý z vás umíte něco jiného a dohromady jsme taková prima parta.

A abychom hezky drželi spolu pohromadě, učí nás Pán Bůh, abychom se měli rádi. Ten jeho Duch mezi námi vane a probouzí v nás lásku ke druhým lidem, která to všechno spojuje. Před vámi teď leží tělo, které není spojené. Když zafouká, vše se to rozletí, ale když to spojíte láskou (*vyndejte nyní lepidlo, na které třeba předem můžete napsat „láska“*), tak to bude držet dohromady. Zkuste nyní slepit části k sobě, které jen tak něco nerozdělí. My tady v kostele nebo v církvi budeme prima parta, dokud se budeme mít rádi. A to je to, co po nás Pán Bůh chce a k čemu nám dává sílu a k čemu nás „fouká“ svým Duchem.

Pomůcky: obálky s údy těla, případně větrák, magnet…

Pro starší děti

Rozdejte dětem papíry a nechte je napsat, co všechno umí, v čem jsou dobré, co jim jde — motivujte je, ať nepíší jen dovednosti — malovat, hrát na nástroj, ale i charakterové vlastnosti — být hodný, usmát se, pomoct staršímu člověku, apod. Co máte napsané na papírech? *(Jen namátkou několik věcí, které napsali.)* Umíte toho hodně. Každý z vás něco umí. Každý máte nějaký dar. Jsou to dary, které máte od Pána Boha (lze zmínit podobenství O hřivnách). Zkuste z něj vybrat jeden nebo dva a napište si, jak tento dar můžete využít tak, aby z něj měli užitek, nebo aby se z něj radovali i druzí lidé.

Po té, co Ježíš byl vzat do nebes, byl učedníkům seslán Duch svatý, který je Boží silou mezi námi. Něčím, co není vidět, ale co se projevuje v dobrých skutcích, které děláme. Něco jako vítr. Ten také nevidíme a přitom vidíme, co způsobuje. Skrze Ducha svatého nás Bůh vede k tomu, abychom byli dobrými lidmi. Chvíli, kdy byl seslán Duch svatý, považujeme za vznik církve, ve které se shromáždili ti, kteří uvěřili v Ježíše Krista. Co si představíte, když se řekne církve, co to je? *(Odpovědi můžete psát třeba na tabuli.) Bylo by dobré, kdyby závěrem této diskuze bylo, co všechno je církev — společenství, služba, bohoslužba… (viz poznámky shora).*

Nyní máme před sebou to, co děti umějí a co je církev. Cílem poslední části je tyto dvě věci propojit a odpověď si na otázku: „Jaké je moje místo v Kristově církvi, k čemu mě Bůh povolává a jak mohu být platný. Závěrem si může každé z dětí vytyčit nějaký drobný úkol, který chce ve sboru v nadcházejícím čase splnit. (Uklidit v nedělce, zahrát na hudební nástroj, pomoci s občerstvením při kávě a čaji, zahrát si hru s nejmenšími dětmi, mít první čtení v kostele, apod.)

Přesah

Církev je vedena Duchem svatým, ale skrze lidi, kteří v ní žijí. Pochopení své vlastní role a svého obdarování a aktivní zapojení se do života církve umožňuje tomuto Duchu působit. Jak již zaznělo shora, Duch působí všude, ale ne vždy jej lidé přijímají a „slyší“. Se staršími dětmi můžete třeba srovnat pojetí umělecké múzy a vanutí Ducha.

Liturgie

Písně

Svítá: 261 — *Pomoz mi, můj Pane*; 119 — *Jedno jsme v Duchu svatém*; 364 — *Nové přikázání*; 274 — *Apoštolská*

Evangelický zpěvník: 678 — *Jeden Pán, jedna víra*

Biblický text k zapamatování

Vy jste tělo Kristovo a každý z vás je jedním z jeho údů. (1 K 12,27)

Každému je dán zvláštní projev Ducha ke společnému prospěchu. (1 K 12,7)

Modlitba

Hospodine, náš dobrý Bože, Děkujeme ti za to, že jsi nás obdaroval tím, co umíme. Že jsi s námi skrze Ducha svatého, který nás vede k dobrým věcem. Děkujeme ti za nás sbor, kde jsme každý jiný, ale všichni věříme v tebe. Dávej nám sílu k tomu, abychom to, co umíme, si nenechávali jen pro sebe, ale byli k užitku i druhým lidem. Amen.

Kam dále
http://katecheze.evangnet.cz/katecheticke-pripravy/podobenstvi-o-tele-udech
http://katecheze.evangnet.cz/katecheticke-pripravy/byli-spolu-zili-spolu
http://katecheze.evangnet.cz/katecheticke-pripravy/verim-v-ducha-svateho
http://katecheze.evangnet.cz/katecheticke-pripravy/svatou-cirkev-obecnou
http://katecheze.evangnet.cz/katecheticke-pripravy/ve-vsem-spolecne

Cílová skupina

Školní

Předškolní

Katechetické cykly

Církevní rok

Biblický odkaz (kat)

Skutky 2,1–11

Skutky 2,37–47